

Ryszard Groń

Spotkanie Sekcji Duchowości Teologów Polskich

Wrocławski Przegląd Teologiczny 6/2, 206-208

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w 18 kościołach we Wrocławiu. Ponadto uczestniczyły w nich Duszpasterstwo Akademickie „Wawrzyny”, Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana oraz Muzeum Archidiecezjalne, które zaprezentowało trzy wystawy.

Podczas trwania XXI Dni Kultury Chrześcijańskiej odbyło się ogółem około 50 prelekcji wygłoszonych przez księży reprezentujących Papieski Fakultet Teologiczny lub też Metropolitarne Seminarium Duchowne we Wrocławiu, jedną siostrę zakonną (urszulanke), a także trzynaście osób świeckich, członków Klubu Inteligencji Katolickiej lub też reprezentujących inne środowiska i stowarzyszenia. Wystąpienia prelegentów, połączone czasem z dyskusjami, dotyczyły, zgodnie z przyjętym założeniem, różnych aspektów pontyfikatu Jana Pawła II, ze szczególnym uwzględnieniem jego nauczania. Bogatą tematyką poruszaną podczas trwania Dni Kultury można by na pewno z dużym uproszczeniem ująć w następujących grupach tematycznych:

1. Znaczenie Ewangelii i ewangelizacji we współczesnym i przyszłym świecie (10 wystąpień).
2. Problemy życia duchowego współczesnego człowieka (7 wystąpień).
3. Godność osoby ludzkiej oraz zaangażowanie katolików świeckich w życie Kościoła (6 wystąpień).
4. Rola rodziny i nauczycieli w wychowaniu młodego pokolenia (6 wystąpień).
5. Nauczanie społeczne Jana Pawła II o państwie, gospodarce i pracy ludzkiej (6 wystąpień).
6. Język Jana Pawła II i jego związki z Dolnym Śląskiem (5 wystąpień).
7. Edyta Stein jako nowokanonizowana święta (4 wystąpienia).

Zygmunt Galdzicki

Spotkanie Sekcji Duchowości Teologów Polskich

Zbliżające się trzecie tysiąclecie chrześcijaństwa (w tym drugie w Polsce) stało się dogodną okazją do zorganizowania, w dniu 5 listopada b. r. przez Katedrę Duchowości Wydziału Teologicznego Papieskiej Akademii Teologicznej, dorocznego Sympozjum Duchowości pod hasłem: *Duchowość chrześcijańska na progu trzeciego tysiąclecia. Tertio Millennio Adveniente*. Miało ono miejsce w Krakowie, w gmachu Seminarium Duchownego Księży Zmartwychwstańców. Wrocławskie środowisko teologiczne reprezentowali dwaj przedstawiciele Papieskiego Fakultetu Teologicznego, obejmujący Katedrę Teologii Duchowości: ks. doc. dr hab. Andrzej Siemieniowski (kierownik) i ks. dr Ryszard Groń (adiunkt).

Program Sympozjum otworzyła celebrowana Msza św. sprawowanej przez J. Em. Ks. Franciszka Kard. Macharskiego. Następnie, w godzinach popołudniowych pięciu prelegentów wystąpiło ze swoimi referatami dotyczącymi problematyki duchowości trzeciego tysiąclecia.

Jako pierwszy wystąpił o. doc. dr hab. J. A. Kłoczowski OP, podejmujący temat wyrażony w tytule *Zwrot do mistyki*. Zwracał w nim uwagę na ogólne zainteresowanie w naszych czasach mistyką, nie tylko przez samych specjalistów z dziedziny duchowości, nauki czy kultury, ale także przez ogół ludzi wiernych. Jest to pozytywne zjawisko realizujące prawidłowo dogłębne oczekiwania chrześcijanina, który w dobie szybkich przemian cywilizacyjnych, potrzebuje żyć wiarą na co dzień, widząc w Chrystusie prawdę i sens swego życia. Dzieje się tak w myśl sławnej już maksymy jednego z największych teologów naszych czasów, K. Rahnera: chrześcijanin XXI wieku, albo będzie mistykiem, albo w ogóle

nie będzie chrześcijaninem. Wprawdzie zjawisku „zwrotu do mistyki” towarzyszy fascynacja wschodnimi technikami jogi czy zenu oraz szerzenie się sekt, są one mimo wszystko znakiem tego, że człowiek ma głód Boga i zadaniem Kościoła jest, aby tego Boga odnaleźć w Chrystusie. Wyciągając wnioski z dotychczasowych błędów, nadużyć i opieszałości, należy uatrakcyjnić działalność samego Kościoła, dając przede wszystkim świadectwo życia Chrystusem. Należy popierać i krzewić różne katolickie grupy czy ruchy religijne wyrosłe po Soborze Watykańskim II, biorące za podstawę formacyjną życie w Chrystusie. Jako takie, są one wyraźnym darem Ducha Świętego dla współczesnego Kościoła. Doceniając ogromną rolę pontyfikatu obecnego papieża Jana Pawła II, należy dziękować Bogu, że papież ogłasza błogosławionymi i świętymi ludzi bliskich naszym czasom i ideałom. Jakże pomocny jest tu chociażby „doktorat” francuskiej mistyczki karmelitańskiej, św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

Kolejnym prelegentem był ks. prof. dr hab. W. Słomka. W swoim referacie pt. *Wizja świętości w dokumentach Soboru Watykańskiego II*, przedstawił istotę tego, co Sobór rozumie przez „świętość”. Chodzi, mianowicie, o wykonywanie działań ludzkich w „funkcji miłowania Boga i ludzi”. Do tak pojętej świętości powołani są wszyscy ludzie wszelkich stanów, a nie tylko -jak to rozumiano dotychczas - duchowni (por. V rozdz. KL i KK 40), co ks. prof. nazwał „rewolucyjnym krokiem Soboru”. Istotą świętości w znaczeniu moralnym jest więc bytowanie na sposób daru miłości. Drogę do tej świętości toruje codzienność przeżywana w funkcji miłowania Boga i człowieka. Realizuje się ona w Kościele otwartym na każdego, nawet tego, który inaczej wierzy czy myśli (wymiar ekumeniczny). Chrześcijańska świętość jest zasadniczo jedna, jak jedna jest miłość Boga i człowieka, lecz ta jedność wyraża się w wieloraki sposób, w zależności od otwarcia się na łaskę Bożą stosownie do charyzmatów i stanów życia w Kościele, a nawet poza nim. Jakże inaczej na tym tle przedstawia się formuła Bruno Forte, współczesnego teologa włoskiego: „Jest tylko jedno nieszczęście na świecie, nie być świętym”.

O. prof. dr hab. D. Wider ubogacił uczestników Sympozjum swoim wystąpieniem dotyczącym doświadczenia tajemnicy Trójcy Świętej w duchowości chrześcijańskiej (*Tajemnica Trójcy Świętej w doświadczeniu chrześcijańskim*). Tajemnica ta stanowi centrum życia chrześcijańskiego i model realizacji świętości (życie w Bogu). Z właściwą sobie znajomością zagadnień mistycznych, szczególnie św. Jana od Krzyża i św. Teresy od Jezusa, zarysował podstawy i przejawy życia trynitarnego w człowieku, mającego swój szczyt w doświadczeniu mistycznym (zarówno w znaczeniu statycznym jak i dynamicznym). Osadzone są one na zdrowych fundamentach dogmatycznych i poparte wielowiekową Tradycją Kościoła (np. Ojców greckich, którzy rozróżniali w człowieku „obraz” i „podobieństwo” Boże). Chodzi tu zawsze o zjednoczenie przez miłość wynikającą z teologalnej cnoty wiary, której drogę toruje i podtrzymuje nadzieja chrześcijańska.

Czwartym prelegentem był ks. doc. dr hab. Ł. Kamykowski, podejmujący temat ekumenicznego otwarcia chrześcijaństwa na inne duchowości. Zakładając, że duchowość realizuje się w Kościele, będąc przejawem tchnienia w Ducha Święgo w dzisiejszym Kościele na progu trzeciego tysiąclecia, w świetle dokumentu papieskiego *Tertio Millennio Adveniente* (TMA), ks. profesor omówił po kolei człony tematu, wyjaśniając najpierw charakter kluczowy „otwarcia” się Kościoła jako szczególnie przejaw działania Ducha Świętego, (por. TMA 18); następnie wyjaśnił na czym ta otwartość polega, a mianowicie, na

skierowaniu ku światu w wymiarze globalnym, przy jednoczesnym „skoncentrowaniu” na tajemnicy Chrystusa i Kościoła (por. TMA 19). Historia Kościoła wykazywała tu jak dotychczas wiele braków i jednostronność idącą raz w jedną, raz w drugą skrajność. Sobór Watykański II miał tutaj wielkie zasługi, aby ukazać prawidłowy kierunek rozwoju duchowości chrześcijańskiej propagowanej w Kościele. Jest ona osadzona na trwałych fundamentach dogmatycznych (stąd koncentracja na własnych tajemnicach wiary, tzw. *ad intra*), ale posłanym do współczesnego człowieka żyjącego w świecie coraz bardziej oddalonym od Bożego Ducha (stąd zadanie otwarcia *ad extra*: dialog ze światem, z różnymi religiami...). Obydwie płaszczyzny w duchowości XXI w. muszą się wzajemnie przenikać. Jakże wymownym przykładem takiej duchowości są pielgrzymki papieskie, wydarzenia przyciągające tłumy.

Ostatnim przemawiającym był ks. prof. dr hab. S. Urbański, gospodarz Sympozjum. Wystąpienie jego -zdaniami sprawozdającego - było chyba najmniej udanym, być może dlatego, że na początku zmienił temat swojego wystąpienia (*Zjednoczenie z Chrystusem nadzieją dla człowieka trzeciego tysiąclecia*, na: *Mistyczne perspektywy rozwoju duchowości chrześcijańskiej na progu III tysiąclecia*) i mówił o rzeczach powszechnie znanych opartych na podstawowych prawdach dogmatycznych i mających zastosowanie w dziedzinie duchowości, nie wnoszących specjalnie nic nowego.

Po obiedzie miało miejsce spotkanie Sekcji Duchowości Teologów Polskich, na którym odczytano sprawozdanie z całorocznej działalności Sekcji (ks. M. Chmielewski) i ustalono miejsce (Wrocław PFT), termin (4 listopada) i temat przyszłorocznego Sympozjum Duchowości: *Ojcostwo Duchowe: teoria i praktyka*, podejmując tym samym tematykę *Boga Ojca* wyznaczoną przez *Tertio Millenio Adveniente*.

ks. Ryszard Groń

Mieczysław A. Krapiec, *Filozofia w teologii*, Lublin 1998, ss. 148

Od zarania chrześcijaństwa aż do dziś trwają dyskusje wokół pytania, czy teologia może obejść się bez filozofii? Dzieje teologii informują nas, że większość teologów stała na stanowisku, że nie można uprawiać teologii bez jakiejś filozofii. Jeśli teologię pojmujemy jako racjonalizację objawienia, czy też refleksję rozumową nad tajemnicami wiary, to nie sposób dokonywać tego bez narzędzi czerpanych z filozofii. Dowodem tego, że sprawa związku teologii z filozofią jest nadal aktualna i bardzo ważna, jest ogłoszona przez Jana Pawła II encyklika *Fides et ratio*. Stosunek filozofii do teologii jest jednym z podstawowych wątków przewijających się przez tę encyklikę.

Należy z wielką radością powitać nową książkę M.A. Krapca, poświęconą właśnie tej ważnej sprawie, przywołanej przez najnowszą encyklikę. Nam, Polakom, jest rzeczą znaną, iż filozofia kard. Karola Wojtyły, obecnego papieża, jest klimatem bliska filozofii uprawianej przez M.A. Krapca, bowiem obaj myśliciele tworzyli razem zręby tej filozofii współpracując ze sobą przez wiele lat w środowisku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Stąd też książka ojca Krapca: *Filozofia w teologii* może być traktowana jako rodzaj komentarza do wspomnianej encykliki.

Autor podzielił pracę na pięć, związanych ze sobą, jednostek tematycznych, poprzedzonych *Wprowadzeniem* i zakończonych *Epilogiem*. Jako metafizyk zaczął od prezentacji rozumienia rzeczywistości. Przypomina tu, że filozofia, o ile ma być prawdziwie filozofią,